

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 27/2014-40

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť J. H., zastúpeného advokátkou JUDr. Klaudiou Azariovou, Advokátska kancelária Azariová & spol., Law Office, Kmeťova 26, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 3/2009 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 3/2009 p o r u š i l základné právo J. H., aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. J. H. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. J. H. priznáva úhradu trov právneho zastúpenia v sume 417,98 € (slovom štyristosedemnášť eur a deväťdesiatosem centov), ktorú je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť na účet jeho advokátky JUDr. Klaudie Azariovej, Advokátska kancelária Azariová & spol., Law Office, Kmeťova 26, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 27/2014-21 z 23. januára 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. H. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 3/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Z obsahu sťažnosti vyplynulo najmä, že:

«Týmto žiadame Ústavný súd Slovenskej republiky o začatie konania v zmysle § 49 a nasl. zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „ZUS“) v právnej veci sťažovateľa voči Okresnému súdu Košice II pre porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 19C/3/2009 o vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej aj ako „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj ako „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19C/3/2009, a aby prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietáhov, priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie v sume 3320,- EUR, ako aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

Tento náš návrh odôvodňujeme nasledujúcim skutkovým a právnym stavom:

(...) Návrhom zo dňa 07. 01. 2009 podaným na Okresný súd Košice II sa sťažovateľ domáhal zaplatenia sumy vo výške 10.000 Eur s prísl. voči odporcovi: Slovenská republika v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti SR(...) z titulu náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci. Uvedenému konaniu bola pridelená sp. zn. 19C/3/2009.

Okresný súd rozsudkom zo dňa 05. 11. 2010 rozhodol, že žalobu zamietla z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie, čo bolo takmer po dvoch rokoch odo dňa podania žaloby. Toto rozhodnutie však Krajský súd v Košiciach ako súd druhostupňový zrušil a vrátil na ďalšie konanie. Predmetné rozhodnutie odôvodnil tým, že otázka pasívnej legitímácie je jednak čisto procesného charakteru a jednak, že okresný súd žalobu zamietol z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie, hoci sám potvrdil, že za škodu zodpovedá štát, teda Slovenská republika. Rozhodnutie Krajského súdu... bolo doručené okresnému súdu 24. 11. 2011, teda až tri roky po podaní žaloby.

Napriek jednoznačnému uzneseniu krajského súdu, doručené okresnému súdu v októbri 2011, k dnešnému dňu, teda po ďalších dvoch rokoch, okresným súdom nielenže nebolo vydané rozhodnutie vo veci samej, ale nebola vyriešená ani otázka pasívnej legitímácie žalovaného.

Z uvedeného dôvodu bola okresnému súdu adresovaná dňa 12. 09. 2012 sťažnosť na postup súdu pre porušovanie práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. V predmetnej žiadosti bolo okresnému súdu vytýkané, že od opätovného vrátenia veci Krajským súdom v Košiciach bol okresný súd absolútne nečinný takmer 8 mesiacov.

Predmetnej sťažnosti bolo predsedom okresného súdu dňa 25. 09. 2012 vyhovené a bolo konštatované, že k prietahom došlo a že zákonný sudca bude upozornený o tejto skutočnosti ako aj o sledovaní plynulosti konania.

Od uvedeného vybavenia sťažnosti sa vo veci konali celkovo dve pojednávania (dňa 25. 04. 2013 a 13. 06. 2013) pred okresným súdom no ani na jednom nedošlo ani len k vyriešeniu otázky pasívnej legitímácie a to bez akéhokoľvek relevantného dôvodu či už na strane žalobných strán alebo súdu, keďže všetci menovaní boli na predmetných pojednávaniach prítomní.

... je základnou povinnosťou súdov, vyplývajúcou zo základného práva účastníkov súdneho konania na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietahov v kontexte medzinárodných záväzkov Slovenskej republiky, garantovať právo na prejednanie vecí v primeranej dobe vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 dohovoru a zabezpečiť odstránenie stavu právnej neistoty osoby domáhajúcej sa súdneho rozhodnutia, a to v primeranej dobe. Túto povinnosť viackrát potvrdil aj Ústavný súd SR vo svojich nálezoch, napríklad v nálezoch pod sp. zn. III. ÚS 111/04, III. ÚS 11/05, III. ÚS 81/05.

Samotným prerokovaním vecí na súde ako aj vytyčovaním pojednávaní bez rozhodnutia vo veci samej sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným súdnym rozhodnutím v prerokúvanej veci. Preto na splnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecné súdy vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 29/03). Súd je povinný pri rozhodovaní vo veci samej konať a možné časové predĺženie sporu je prípustné iba pokiaľ ide o vec právne a skutkovo veľmi náročnú, no aj napriek tomu toto časové obdobie rozhodovania vo veci samej nesmie byť neprimerane dlhé, čo v tomto prípade splnené nie je, obzvlášť pokiaľ ide o spor vo veci podlžnickej žaloby, kde sťažovateľ označil všetky dôkazy a predložil nevyhnutné dôkazy preukazujúceho jeho nárok.

Je pravdou, že okresný súd v danom konaní vykonával rôzne úkony (napr. zaslanie výzvy, či samotné dve pojednávania a pod.), no tieto úkony nevedli ani k rozhodnutiu o pasívnej legitímácii žalovaného, čo je čisto procesnou otázkou, a k dostatočnému prerokovaniu vecí na pojednávani, nieto ešte k rozhodnutiu vo veci samej. ...

Vzhľadom na vyššie uvedené, sťažovateľ nepopiera, že v predmetnej veci sa vykonávali úkony, namieta však dĺžku celého konania a procesný postup súdu, ktorý

nezabezpečuje právo sťažovateľa, aby bola jeho vec prerokovaná bez zbytočných prieťahov a že úkony súdu nesmerovali k rozhodnutiu vo veci samej.

Z čl. 46 až 48 ústavy deklarovanými aj nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 239/06 č. 62/2006 jednoznačne vyplýva pre súd povinnosť v občianskom súdnom konaní poskytnúť jeho účastníkom súdnu ochranu v rozsahu a za podmienok stanovených v zákone (z procesného hľadiska predovšetkým v O. s. p.), spôsobom rešpektujúcim základné ústavno-procesné princípy zakotvené v čl. 46 až 48 ústavy. V uvedených ustanoveniach sú garantované základné procesné práva účastníka občianskeho súdneho konania zahŕňajúce okrem iného právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, právo byť prítomný pri prerokovaní svojej veci a mať možnosť vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na právnu pomoc v konaní, ako aj právo vyjadriť sa k tvrdeniam protistrany a mať možnosť predniesť súdu svoju argumentáciu v podmienkach porovnateľných s podmienkami druhej strany. ...

Napriek tomu, že vo veci bola podaná sťažnosť na prieťahy v konaní (naposledy dňa 12. 09. 2012), súd neurobil vo veci nápravu a naďalej dochádza k porušovaniu sťažovateľovho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

... Ako bolo uvedené, sťažovateľ využil prostriedky na nápravu a sťažnosťou adresovanou dňa 12. 09. 2012 sa domáhal odstránenia prieťahov v konaní. ...

Sťažovateľ žiada Ústavný súd SR o priznanie majetkového primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 3320,- EUR. Výška je odôvodnená predovšetkým samotnou dobou (ne)konania vo veci samej, t. j. časovým obdobím skoro 4 roky bez vyriešenia čiastkových procesných otázok vo veci, neprimeraným predlžovaním dĺžky konania a v neposlednom rade aj samotným predmetom sporu vo veci samej, ktorá ako zo skutkového a aj právneho hľadiska nie je obzvlášť náročná vec, kde nie je potrebné vykonať rozsiahle dokazovanie a pod. ...

Sťažovateľ navrhuje, aby Ústavný súd SR na základe dôvodov uvedených v sťažnosti po jej prerokovaní rozhodol nasledovne:

Základné právo sťažovateľa J. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19C/3/2009 porušené bolo.

Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 19C/3/2009 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky sťažovateľovi J. H. priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 3320,- EUR, ktoré je mu Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Košice II je povinný zaplatiť náhradu trov konania v sume 331,13 EUR do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia na účet právneho zástupcu sťažovateľa...»

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom, listom sp. zn. 1 SprV 122/2014 zo 4. marca 2014 a právna zástupkyňa sťažovateľa stanoviskom k uvedenému vyjadreniu okresného súdu z 31. marca 2014.

2.1 Predseda okresného súdu popísal chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodal tieto relevantné skutočnosti:

«(...) Z chronológie vo veci vykonaných úkonov je zrejmé, že po podaní žaloby bola dĺžka konania ovplyvnená predovšetkým skutočnosťou podania neúplného návrhu, ktorého vady boli odstránené až ustanovenou právnu zástupkyňou sťažovateľa dňa 2. 10. 2009. Následne súd vo veci konal.

Za jediné dlhodobejšie obdobie nečinnosti súdu možno označiť časový úsek po vrátení spisu z odvolacieho súdu dňa 24. 11. 2011, kedy bola v januári 2012 zasielaná výzva sťažovateľovi a ďalší úkon bol súdom vykonaný až v septembri 2012. Túto skutočnosť som uznal i v odpovedi na sťažnosť sťažovateľa zo dňa 17. 9. 2012, na ktorú som mu odpovedal listom zo dňa 25. 9. 2012. Uvedená odpoveď bola doručená i právnej zástupkyňi sťažovateľa. Od uvedenej doby už k žiadnym dlhodobejším obdobiam nečinnosti nedošlo.

Pokiaľ ide o skutočnosť, ... že sťažnosť zo dňa 25. 9. 2013 nebola vybavená, dokonca, že „... do dnešného dňa sme však neboli ani len informovaný o sťažnosti a spôsobe jej vybavenia...“, takého tvrdenie je nepravdivé. Predmetná sťažnosť nebola adresovaná predsedovi súdu, preto bola zažurnalizovaná do predmetného spisu. Zákonou sudkyňou

bola zo spisu vylúčená až 29. 10. 2013 a predložená predsedovi súdu na vybavenie. Z uvedeného dôvodu bola predmetná sťažnosť vybavená až listom zo dňa 30. 10. 2013, kde v poslednom odseku bol uvedený dôvod jej neskorého vybavenia a zároveň vyjadrené ospravedlnenie za neskoré vybavenie tejto sťažnosti. Doklad o doručení tejto odpovede právnej zástupkyňi sťažovateľa sa nachádza v spise sp. zn. Spr. 172/2013 a vyplýva z neho, že táto odpoveď bola prevzatá dňa 4. 11. 2013. ...

Rovnako poukazujem na rozpor v právnej kvalifikácii uplatneného nároku, keď... uvádza sťažovateľ, že uplatňuje nárok z titulu náhrady škody spôsobenej pri výkone verejnej moci a... tvrdí, že „ide o spor vo veci podlžníckej žaloby, kde sťažovateľ označil všetky dôkazy a predložil nevyhnutné dôkazy preukazujúce jeho nárok“.

Poukazujem na skutočnosť, že vo veci bolo dvakrát meritórne rozhodnuté, i keď prvé z rozhodnutí odvolací súd zrušil a vec vrátil na nové konanie. Uvádzam zároveň, že obdobie, keď sa spis nachádzal na Krajskom súde v Košiciach, nie som oprávnený žiadnym spôsobom posudzovať.

Vzhľadom na mnou uvedenú chronológiu vo veci vykonaných úkonov, ako aj ďalšie skutočnosti a tiež fakt, že dňa 28. 2. 2014 bolo vo veci rozhodnuté, navrhujem pri rozhodnutí ústavného súdu nepriznať sťažovateľovi požadované finančné zadostučinenie.

Zároveň Vám oznamujem, že netrvám na tom, aby ústavný súd konal o veci samej na ústnom pojednávaní a súhlasím s upustením od neho. ... »

2.2 Právna zástupkyňa sťažovateľa v reakcii na uvedené vyjadrenie predsedu okresného súdu zaujala toto stanovisko:

„(...) Trváme na tom, že práva porušovateľa v zmysle sťažnosti porušené boli ako to aj potvrdzuje samotný porušovateľ práva, keďže:

- 1. od podania odvolania do rozhodnutia o ňom prešiel takmer rok*
- 2. v následnom konaní bolo vykonaných viacero úkonov, no bez reálneho riešenia veci a teda ako sme uviedli v našej sťažnosti iba vytyčovaním samotných pojednávaní nedochádza k odstraňovaniu právnej neistoty, kedy v období 18. 09. 2012 do 29. 10. 2013 boli vykonané iba úkony nariadenia pojednávania (25. 04. 2013, 13. 06. 2013, 01. 08. 2013), ktoré sa buď vôbec neuskutočnili, alebo na nich reálne nedošlo ani k odstráneniu problému týkajúceho sa označenia pasívne legitimovaného.*

Čo sa týka sťažnosti z 25. 09. 2013, súd skúma podania podľa ich obsahu nie označenia, preto argumentácia zažurnalizovania sťažnosti (v konaní už druhej v poradí) do súdneho spisu nemôže ospravedlniť jej nevybavenie, aj keby v nej boli administratívne chyby.

Na základe vyššie uvedeného trváme v plnom rozsahu na našej sťažnosti a navrhujeme aby titulovaný súd rozhodol v zmysle jej petitu.

Taktiež netrváme na prejednaní veci nariadením ústneho pojednávania.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 19 C 3/2009:

Dňa 7. januára 2009 podal sťažovateľ na okresnom súde žalobný návrh na zaplatenie 10 000 € z titulu náhradu škody – podľa akceptačného potvrdenia okresného súdu – proti Okresnej prokuratúre Košice (ďalej len „odporca“). Vec bola na okresnom súde zaevidovaná pod sp. zn. 19 C 3/2009.

Dňa 30. januára 2009 súd vyzval sťažovateľa, aby svoju žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov bližšie a podrobnejšie odôvodnil. Okresný súd zároveň zisťoval majetkové pomery sťažovateľa prostredníctvom Sociálnej poisťovne v K. (ďalej len „Sociálna poisťovňa“), Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v K. (ďalej len „úrad práce“), Krajského dopravného inšpektorátu v K. (ďalej len „dopravný inšpektorát“) a Geodetického a kartografického ústavu v Bratislave (ďalej len „geodetický ústav“).

Dňa 11. februára 2009 úrad práce, 13. februára 2009 Sociálna poisťovňa, 16. februára 2009 geodetický ústav, 2. marca 2009 sťažovateľ a dopravný inšpektorát reagovali na výzvu okresného súdu.

Dňa 13. júla 2009 okresný súd uznesením č. k. 19 C 3/2009-15 uložil sťažovateľovi odstrániť nedostatky podania spresnením označenia odporcu, označením dôkazov, uvedením, čoho sa domáha, uvedením petitu návrhu. V rovnaký deň okresný súd uznesením č. k. 19 C 3/2009-17 sťažovateľovi priznal oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a uznesením č. k. 19 C 3/2009-18 mu ustanovil v napadnutom konaní právnu zástupkyňu.

Dňa 25. augusta 2009 právna zástupkyňa sťažovateľa požiadala súd o predĺženie lehoty na odstránenie nedostatkov podania sťažovateľa.

Dňa 30. septembra 2009 právna zástupkyňa podala okresnému súdu „*Odstránenie väd podania - návrhu na začatie konania zo dňa 29.12.2009*“, pričom spresnila, že odporcom v danej veci je Slovenská republika.

Dňa 11. marca 2010 súd požiadal Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Slovenskej republiky, Úrad justičnej a kriminálnej polície v K. (ďalej len „polícia“) o zapožičanie súvisiaceho vyšetrovacieho spisu č. VP-464/10-93.

Dňa 1. apríla 2010 polícia okresnému súdu oznámila, že uvedený spis už nie je možné zapožičať, keďže došlo k jeho skartácii.

Dňa 20. apríla 2010 súd zaslal žalobný návrh odporcovi na vyjadrenie.

Dňa 17. mája 2010 bolo okresnému súdu doručené písomné stanovisko odporcu.

Dňa 2. júna 2010 bolo písomné stanovisko odporcu zaslané sťažovateľovi.

Dňa 4. októbra 2010 súd vyzval sťažovateľa, aby oznámil, či vzhľadom na stanovisko odporcu z 5. mája 2010 trvá na podanej žalobe.

Dňa 26. októbra 2010 právna zástupkyňa sťažovateľa reagovala na výzvu súdu.

Dňa 6. októbra 2010 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 5. november 2010.

Dňa 5. novembra 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd rozsudkom č. k. 19 C 3/2009-62 žalobný návrh sťažovateľa zamietol.

Dňa 23. decembra 2010 sťažovateľ podal proti uvedenému rozsudku odvolanie.

Dňa 18. januára 2011 bolo odvolanie sťažovateľa zaslané odporcovi na vyjadrenie.

Dňa 11. marca 2011 bol spis predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o odvolaní sťažovateľa.

Dňa 24. októbra 2011 krajský súd uznesením č. k. 2 Co 52/2011-90 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Dňa 24. novembra 2011 bol spis vrátený okresnému súdu.

Dňa 7. decembra 2011 bolo súdu doručené podanie sťažovateľa označené ako „*Predloženie dôkazu vo veci*“.

Dňa 25. januára 2012 súd vyzval sťažovateľa, aby odstránil „*vady označenia účastníka na strane žalovaného konkrétne v časti uvedenia jeho zástupcu*“.

Dňa 24. februára 2012 bolo súdu doručené podanie sťažovateľa označené ako „*Odstránenie väd podania – zástupcu odporcu*“.

Dňa 18. septembra 2012 okresný súd uznesením č. k. 19 C 3/2009-105 uložil odporcovi (spresnene – Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky), aby sa písomne vyjadril k veci.

Dňa 12. októbra 2012 odporca požiadal o predĺženie lehoty na vyjadrenie.

Dňa 12. februára 2013 sa odporca písomne vyjadril k žalobnému návrhu, ku ktorému pripojil aj listinné dôkazy.

Dňa 1. marca 2013 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 25. apríl 2013.

Dňa 25. apríla 2013 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 13. jún 2013 s tým, že sťažovateľ „*upresní žalobný petit*“.

Dňa 7. mája 2013 bolo súdu doručené písomné vyjadrenie sťažovateľa.

Dňa 13. júna 2013 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito.

Dňa 29. októbra 2013 bolo vo veci nariadené pojednávanie na 8. január 2014.

Dňa 7. novembra 2013 bol v spise zaznamenaný úradný záznam o tom, že bolo zistené, že sťažovateľ sa nachádza v ústave na výkon trestu. V rovnaký deň súd dožiadal Okresný súd Trnava o výsluch sťažovateľa.

Dňa 5. decembra 2013 sa uskutočnil výsluch sťažovateľa k danej veci.

Dňa 18. decembra 2013 bolo súdu doručené vybavené dožiadanie.

Dňa 3. januára 2014 odporca požiadal o odročenie nariadeného pojednávania. Žiadosti odporcu súd vyhovel, pričom nariadené pojednávanie bolo odročené na 31. január 2014.

Dňa 31. januára 2014 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na 28. február 2014.

Dňa 28. februára 2014 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd rozsudkom č. k. 19 C 3/2009-251 návrh sťažovateľa zamietol.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či vo veci o náhradu škody postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19 C 3/2009 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania (ako na to bude poukázané v bode III/3 tohto rozhodnutia) nebola závislá od právnej alebo skutkovej zložitosti veci. Napokon ani predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení nepoukázal na skutkovú alebo právnu zložitosť predmetnej veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom. Je skutočnosťou, že sťažovateľ podal vo veci nekvalifikovaný žalobný návrh, súčasne však požiadal o právnu pomoc, pričom jeho žiadosti bolo vyhovené a ustanovená právna zástupkyňa už spresnila pôvodné podanie sťažovateľa.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým poukazuje na to, že nemožno pochybovať o tom, že povaha danej veci, t. j. náhrada škody si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty účastníkov konania. Ústavný súd konštatuje, že trvanie napadnutého konania (aj keď sa vec 9 mesiacov nachádzala aj na odvolacom súde) viac ako 6 rokov je v kontexte o náhradu škody už samo osebe neprimerané. Okrem toho okresný súd bol v danej veci aj opakovane krátkodobo absolútne nečinný, a to konkrétne od 2. marca 2009 do 13. júla 2009 (štyri mesiace), od 30. septembra 2009 do 11. marca 2010 (päť mesiacov), od 2. júna 2010 do 4. októbra 2010 (tri mesiace) a od 13. júna 2013 do 29. októbra 2013 (štyri mesiace). Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedliteľná, pretože počas minimálne 16 mesiacov súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako navrhovateľ v predmetnej veci počas súdneho konania nachádzal, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným prieťahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale v dôsledku postupu súdu. Ústava pritom v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prieťahov.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. Vzhľadom na to, že 28. februára 2014 okresný súd rozsudkom č. k. 19 C 3/2009-251 vo veci rozhodol, neprichádzalo do úvahy v okolnostiach danej veci rozhodnutie podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 320 €, pričom podľa jeho názoru táto suma *„je odôvodnená predovšetkým samotnou dobou (ne)konania vo veci samej, t. j. časovým obdobím skoro 4 roky bez vyriešenia čiastkových procesných otázok vo veci, neprimeraným predlžovaním dĺžky konania a v neposlednom rade aj samotným predmetom sporu vo veci samej, ktorá ako zo skutkového a aj právneho hľadiska nie je obzvlášť náročná vec, kde nie je potrebné vykonať rozsiahle dokazovanie“*.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa, ako aj vzhľadom na povahu veci považuje za primerané vo výške 1 500 €.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia z 9. septembra 2013, spísanie ústavnej sťažnosti z 5. decembra 2013 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 31. marca 2014). Za dva úkony vykonané v roku 2013 patrí odmena v sume dvakrát po 130,16 € a režijný paušál dvakrát po 7,81 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2014 patrí odmena v sume 134 € a režijný paušál 8,04 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 417,98 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. júla 2014